

JACOB AALL-PROSJEKTET
SKRIFT NR. 3

Den danske forbindelsen
I Jacob Aalls fotspor i København og omegn

Seminar i København og Gentofte (Schæffergården)
19. - 22. mars 2010

Forord

Næs Jernverksmuseum har med dette gleden av å presentere Skrift nr. 3 i sin skriftserie tilknyttet Jacob Aall-prosjektet, museets store satsing frem mot grunnlovsjubileet i 2014.

Skrift nr. 3 presenterer materiale fra museets seminar avholdt i Danmark i mars 2010 under tittelen *"Jacob Aall og Slægten fra 1814 – den danske forbindelsen"*.

Jacob Aall-prosjektet er et bredt anlagt forsknings- og formidlingsprosjekt som gjennom studier av jernverkseieren, samfunnsbyggeren, kulturmennesket og privatpersonen Jacob Aall (1773-1844) skal bidra til å kaste lys over samfunnsforholdene i Norge i de dramatiske årene opp mot 1814 og tiden etter. Formålet med dette seminaret – som ett av flere i en rekke seminarer og andre arrangementer tilknyttet prosjektet – var å samle ressurspersoner fra Norge og Danmark for å gå i fotsporene til Jacob Aall og hans krets i Danmark. Dette ble kombinert med presentasjoner og utveksling av kunnskap, kilder og problemstillinger og annet som kan være av betydning for forståelsen av hvor viktig kontakten med Danmark, danske enkeltpersoner og miljøer var for Jacob Aalls virke, enten det gjaldt hans næringsvirksomhet eller det han foretok seg på den politiske eller den kulturelle arena.

Denne betydningen blir desto klarere når man tar i betraktning at Jacob Aall både gikk på skole i Nyborg og studerte i København, han ble dansk gift, og han gjorde seg gjeldende innen dansk-norske forbindelser på mange måter. Eksempler på dette er lobbyvirksomhet i tiden før opprettelsen av det norske universitetet eller handels- og skipsfartsvirksomhet knyttet til produksjonen ved sitt eget Næs Jernverk, for å nevne noe. København var i en lengre periode – også etter 1814 – en av de viktigste markedsplassene for verkets produkter. Flere av de fagfolkene som Aall knyttet til seg kom fra Danmark, og han sendte flere av sine betrodde medarbeidere til København for å utdanne seg. Gjennom forbindelsen med Henrich Meldahl, som i 1811 startet opp et jernstøperi i København, kom også Jacob Aall til å gi et bidrag til industriutviklingen i Danmark. Jacob Aall var også aktiv i den viktige kornfarten fra Danmark under blokaden i nødsårene før 1814.

Prosjektets største løft er den første store biografi over Jacob Aall, med mål om å ta for seg alle sider ved hans liv og virke, satt inn i sammenhengen av samfunnsforholdene i hans samtid. Arild Stubhaugs bok er planlagt utgitt i god tid før 2014-jubileet. Underveis vil museet fortsette å publisere materiale fra forsknings- og formidlingsvirksomheten knyttet til prosjektet, som det foreliggende skrift er et eksempel på. Vandringen i Jacob Aalls danske fotspor er både spennende og et betydningsfullt bidrag til økt forståelse av denne viktige perioden i norsk historie og forholdet til våre danske naboer.

Museet vil gjerne takke alle støttespillere og deltagere ved seminaret, både på dansk

og norsk side, inklusive de universitetene, museene og arkivinstitusjonene i begge land som lot sine representanter være med på seminaret, både som deltagere og foredragsholdere. Vi takker også Fondet for dansk-norsk samarbeid som lot oss benytte Schæffergården – fondets flotte kurs- og konferansesenter i Gentofte – som hovedsete for seminaret, og som har gitt økonomisk støtte til arrangementet. Letterstedska Föreningen og Aust-Agder utviklings- og kompetansefond ga også støtte til forberedelsene og gjennomføringen av selve seminaret. Vi vil også takke for den gjestfriheten vi ble møtt med under vårt arrangement i Bakkehusmuseet i Frederiksberg og hos familien Schulin på Frederiksdal Slot. Det var dessuten en glede å ha representanter for den norske ambassaden i København til stede ved deler av seminaret og vi takker ambassaden for økonomisk bidrag til utgivelsen av dette skriftet.

Nås, oktober 2010
Terje Bodin Larsen
Styreleder

Seminardeltakere samlet på trappa foran Frederiksdal Slott.